Nr. 41. Sibiiu, Marţi 7 Aprilie 1881. *Anul XXIX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchia** pe an 8 fl. 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi insertiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Aprilie

Se mai dicem, că n'avem guvern îngrigitoriu de toate. Guvernul ung. prin unul din organele sale eată, că previne şi suplinesce ceea ce asteptam dela iniţiatorii conferenţei române. „Hon" este acel organ, care a avut bunăvoinţa, a ne face programa, scurtă dar precisă, care în trei puncte cuprinde cât Românii transilvani, poate că aşa dintr'odată, nici n'ar fi aşteptat dela iniţiatorii conferenţei.

„Hon" este modest şi plin de neşigusţiune, căci afirmă, că programa i vine dela un anumiţ bun, care nu se ţine nici de partida sa. „Hon" merge mai departe şi desbracă însuşi şi pe amicul seu de meritul, de a fi acesta autorul programei şi în marinimoşitatea cea mare, ce îl distinge, atribuie programa „activiţilor romîni din Transilvania."

Mai mult nici că se poate aştepta dela un ţiariu şi dela amicii ţiariului, fie ei cine vor fi, cari noi eram şi sântem dedaţi ai considera de oameni, cărora le place a rade pe Romîni fără de săpun.

Dar se nu întindem multă vorbă şi să vedem ce ţice programa.

Eată ce: 1) Guvern separat pentru Transilvania; 2) Dietă separată pentru Transilvania şi faţă cu Ungaria un raport de drepţi public cum este al Croaţiei; 3) Pentru Transilvania cens electoral pe basa celui dela 1863.

Ce mai dice „Hon" sau amicul lui, despre programa aceasta vor vede cetitorii la alt loc. Aici ne vom ocupa cu aceea, ce avem noi se dicem despre acest fenomen neaşteptat şi pentru care nu vom sci se fim destul de mulţămitori înţelegerii amic al unui organ dintre cele dintâiu organe ale guvernului unguresc actual.

Înainte de toate trebue se constatăm, că nu ne supridne de loc enunciaţiunea acesta specificată în puncte. Ea, fără de comentariul ce i se face, era de ajuns se ne înţeleţpească despre ceea ce vrea guvernul şi amicul lui din altă partidă.

După ce de o parte organele guvernului îmbărbătează activitatea spre a vărsa prin tr'ênsa neîncredere în inimile Românilor şi pe de altă parte incuragiază neactivitatea Românilor, nu poate lipsi înţăţişarea mişcărei acestora de un pericul pentru Ungaria aşa com o inţeleg numai Maghiarii. Cu mijlocul acest din armă guvernul se insinuă totodată şi la naţionalitatea, din care face parte, ca unicul mântuitoriu al naţionalităţei sale de pericolu, cu cari o „ameninţă" Românii. Tactica ddlor Maghiari e schimbăciosă, dar se vede, că are în vedere axioma: „Toate căile duc la Roma." Toate căile au se ducă la păstrarea reservei electorale transilvane, pe care s-a prăginit cabinetul dlui Tisza atât de bine de vre-o cinci ani încoace.

Românii, precât scim, încă nu şi-au precisat programa, şi în privinţa acestui punct noi aşa credem, că sântem mai bine informaţi de cât organul oficios al cabinetului ministerului Tisza.

Noi nu ne atribuim nici darul prorocirei în mesura, de a sci de pe acum, ce programă se va face şi prin urmare ce programă se va accepta de conferenţa naţională. Atâta însă credem, că ori care ar fi programa, ea nu se va face sub presiunea indicată de sus prin organele guvernului. Căci dacă ar fi se fie aşa, atunci Românii nici n'ar mai avè lipsă de conferenţă, ci atunci iniţiatorii conferenţei, ori fie cine altul, ar trebui, simplu lucru, se roage pe guvern, se facă Românilor o programă, care se o şi urmeze fără ceea mai puţinţică gâvăire.

Aceasta o dicem, pentrucă vedem că intenţiunea oficiosului, în care se oglindeaţă intenţiunea capului cabinetului ungurese, bate într'acolo, ca Românii se nu aibă nici o voinţă şi se nu îndrăneacă, a cugeta altfeliu de cât numai, cum ar fi aplecat guvernul a le dicta se cugete.

Atât de naivi se nu creadă nici „Hon", nici nimănea pe Români, că se vor supune unei comande de gândiri şi cugete, numai ca se placă guvernului ungurese.

De o astfel de comandă ar trebui se se sfiască cri de Maghiar, mai ales pentrucă şi presupunerea unei intenţiuni de feliul acesta dovedesce, că lauda ceea ce face de idelie şi libertăţile constituţionale ale Maghiarilor este o lauda seacă. De altă parte insinuaţiunea pe faţă, că Românii vor se fie anecţaţi la România, este bădărană, când vine din partea unei naţionalităţi, în a cărei sin s'au făcut demonstraţiunile cele mai scârboase contra armatei noastre comune şi în sinul cărei se predică dismembrarea monarchiei.

Dar, vor fi Români care s'ar uni, cum ne insinuă „Hon", cu Românii din regatul României, pentrucă sânt de un trup şi un suflet cu noi; insă noi avem simţ şi tact pentru ordinea staturiilor în sensul drepţului public şi de dragul simţemântului nostru naţional nu sacrificăm ordinea publică, până când dela acesta putem spera, ci şi fără de a fi incorporaţi în regatul român putem trăi şi prospera ca Români.

Insă se nu urmărim fantasia cea învăpăiata a foaiei maghiare şi se ne restringem la întrebarea: ce pâcat ar fi, când Românii transilvaneni chiar s'ar gândi la cele trei puncte din programa din „Hon"? Nu este Croaţia în raportul, în care ni se infăşişează că ar vrea activiştii se vină Transilvania? Nu Maghiarii au facut la 1848 mişcarea în raportul capului, ca la 1865 se discute de nou în Cluj în dieta transilvană şi inca feudală cu guvern transilvan spre a se face uniunea de nou cu ignorarea majorităţii din Transilvania? Nu se susţine până în ziua de astăţi o lege decedată electorală în Transilvania de cea din Ungaria propriu? Dacă ei inşii, în şovinismul lor, au creat raporturi şi situaţiuni, cari au putè încăpè în cadrul discusiunei constituţionale, pentruce vin acum se ne ameninţe, că ne vor tăia capetele, dacă am îndrăsni în statul constitucţional, creat de dânşii, se discutăm şi noi în mod constituţional unele cestiuni constituţionale, cari resolvite în pripă şi după părerea noastră reu?

Dar, cum am dîs, la stadiul acesta n'a ajuns lucrul, a ajuns insè se se descopere conscinţa cea neliniscită, conscinţă, care scie, că conducătorii maghiari pentru a sătura lacomul pântece al maghiarismului, fac tot ce le vine în minte, numai ca naţionalităţile nemaghiare se fie reduse; conscinţa, care presupune, că şi naţionalităţile, prin urmare şi Românii, nu-şi bat capul cu alte lucruri, decât cum se facă din Maghiari — Români.

Mărturisim, că nu ne putem explica, cum de Maghiarii, în timpuri atât de serioase, au timp şi plăcere, se se ocupe cu afaceri şi cestiuni seriose în modul cel mai copilăresc.

Se nu creadă cine-va, că am tacsat prea aspru procedura, de care ne e vorba, şi trebue se se umfle cine-va de ris, când va auzi, că dd. maghiari se adresează la Românii din regatul României cu provocarea, de a ne învăţa pe noi cei din Ungaria se fim blânzi şi mulţămiţi cu despreţul, de care ne bucurăm.

Înţelepciune politică este aceasta? Noi dicem, că şi aceasta e o bădărănie guvernamentală ungurească, care n'are de ce puţin umor asustârâ în sine.

Domnii ar trebui se fie ceva mai stêmpăraţi, după ce sunt comoţi pentru ori ce e în interesul comun al patriei, şi nu al lor particulariu, şi dacă pentru binele lor nu vor, şi binele nostru, cel puţin, se nu fie aşa de bădărănesc se ne insinue în batjocură programe, de cari esistă până acum numai în fantasia maghiară, şi se nu ne insinue nouă, cari am dat totdeauna probe înverdate de credinţă, că şi nouă ne sboară minţile ca republicanilor din Aprilie 1849 şi Klapkanilor din 1866....

„Hon" şi activiştii români din Transilvania.

„Un amic bun al nostru dice „Hon", care nu aparţine partidei noastre (afară în viaţa socială nu ţinem duşmănie) ni-a comunicat pretensiunile cardinale din programa „activiştilor Români din Transilvania." Acele sunt următoarele: 1) Un guvern separat pentru Transilvania; 2) Dietă separată pentru Transilvania şi un raport de dreptpublic faţă cu Ungaria, cum este al Croato-Slavoniei, 3) Reducerea censului electoral pentru Transilvania la basa din 1863.

„Nu e de lipsă se arătăm că oricare dintre aceste puncte, cu atât mai mult tustrele la olaltă, sânt identice cu dorinţele Transilvanieţ de Ungaria. Acesta e scopul. Dar care este scopul scopului? Ce vor activiştii Români, dacă şi vor realisa scopul, cu separarea lor de Ungaria?

„Oare-care temeri mai nu dau teaptă dânşii la nimenea pe lume cu aceasta interesă a lor, dar pentru aceasta nesuinţa lor e foarte instructivă. Nu'ndevêr nimenea nu crede că activiştii Români stabilesc punctele de mai sus ca puncte de programă pentru candidaţii lor în speranţa, că acestia fiind eventual aleşi vor încerca se le realisege în parlamentul ungurescu, ci ei speculează cu acele eventualităţi cu care speculează la noi stânga estremă, partida independenţii ungurescî.

„Precum aşteaptă credincioşii stângei estreme desfacerea pactului dualistic încheiat între Ungaria şi ţerile ereditare prin o crisă universală, în acelaşi mod vor sê-şi realisege şi activiştii Români planurile lor cu privire la smulgerea Transilvaniei din imperiul ungurescu. Cumcă Transilvania desfăcută în modul acesta, aflându-se între Ungaria şi România, nu va atârna în aer, aceasta se poate presupune din capul locului. Şi censul dela 1863 îngrăscut, dacă trebue a se îngrigi despre o nouă legătură, ca (Transilvania) se nu fie în Occident ci în Orient.

„Nu avem de cuget se facem din această idee o lamentaţiune de Vinerea mare. Insuşi planul nu'l luăm în serios, cu atât mai puţin nu, cu cât sântem siguri, că guvernul român actual preţuesce mult mai mult sincera bunăvoinţă ce a dovedit'o monarchia austro-ungară către Regatul român, şi nesuesce a o susţinè cu cea mai mare sinceritate, decât se creadă a fi în interesul seu se se substitue pentru aceste veleităţi utopice cu cea mai categorică antipatie şi din acest motiv activiştii români din Transilvania nu pot conta la un sprijin din partea regatului român vecin cu privire la acţiunea ce vor se începă.

Nuanţa serioasă în această lumină este numai momentul, că deodată cu această stăruinţă o mână de magnaţi Maghiari tineri şi de posesori încep a păşi cu programa stângei estreme şi a recruta pentru stânga estremă. Unde i va duce „principiul independenţii" în Transilvania pe toţi, această unică impregiurare ar putè se-o scie bine, dacă i-ar putè capacita cine-va."

Revista politică.

Sibiiu, în 6 Aprilie.

Astăţi e cestiune de prima ordine în toate gândirile şi agendele politiculor maghiari: maghiarisarea numelor. Ei cugetă, că prin aceasta îşi întăresc neamul şi cu timpul vor deveni putere mare. „M. P." din Cluj, care se ocupă într'un articul anumit cu cestiunea aceasta de stat, se îndoeară, că absolut nici un Român nu ţi-a magiharisat numele şi cu deosebire nu în părţile Transilvaniei, ceea ce pêtrundătorul „bărbat de stat" afiă, că este foarte instructiv. Ne rejimem dela ori-ce apreciare a procedurei ciudate a Maghiarilor maghiarisatori. Ei nu vêd, că adună apă de ploaie în ciur.

Dincolo de Laita Cehii sânt, cari dintre naţionalităţile negermane se bucură de favorul cel mai mare. După ce limba cechică este introdusă în oficiu şi în scoală, Cechii mai capătă pe toamna viitoare şi universitate cechică în Praga. Germanii remonteazâ contra modalităţii, cum se creazâ universitatea. Vom vedè dacă senatul imperial nu impedecă dispositiunile guvernului Vienez.

Principele Bismarck în contra obicevului sec de pamînt acĭ, a remas sĕ petreacă serbătorile pascilor în Berlin. Afacerea din Tunis şĭ Nihilişti din Rusia, se ţĭce,că 'l-au oprit de astădată, de a eşĭ la moşĭ pentru a respira aer liber în timpul serbătorilor. Este de temut, că afacerea tunesă va lucra în Italia cu Francia într'un resboiu. Scrĭ telegrafice spun despre sondărĭ din partea Italiei la Berlin în causa unei alianţe contra Franciei.

Foĭ poloneze raportează, că în capitala Rusiei profesorul Soloviev a ţinut în reuniunea slavică un discurs despre civilisaţiunea rusacă şĭ pedeapsa de moarte. Soloviev în discursul seu a ţĭs între altele: „In momentul acesta fără îndoială la tribunal nihilişti se vor condamna la moarte. Împĕratul sĕ nu subsemneze sentenţa. El nu e numai administratorul puterilor fisice, ci tot odată şĭ representantul celor morţĭ morţĭlor ale poporului. Cele din urmă pretind, ca se nu'şĭ respunse asupra celor desarmaţĭ. Împĕratul sĕ ierte! Dacă nu se mai pune capĕt versărĭ de sânge, nu vom mai incetadea pulul.“ Cuvintele acesto au făcut sensaţiune mare. Scrĭ mai noue adaug, că Soloviev e deja arestat.

Condamnaţĭĭ la moarte sûnt justificaţĭ (în furci). Vineri la 9 oare s'au esecutat patru bărbaţĭ şĭ o femee. Una dintre femeĭ fiind însărcinată, o vor spânzura după ce va nasce.

Împĕratul Alessandru III a părăsit Petersburgul şĭ n'a cutezat a merge la Moscova cĭ s'a retras la Gacina, un loc neînsemnat, unde crede a fi mai sigur de cât în orĭ care parte a Rusieĭ.

Două nouĕ proclamaţĭunĭ ale partidei nihiliste în Rusia.

„Diarul de Colonia“ publică două proclamaţĭunĭ ale nihiliştilor, din carĭ una este adresată întregeĭ Europe, şĭ cesalaltă Ţarului actual.

Eată cum se esprimă:

Comitetul esecutiv către Europa.

La 1 Martie a. c. s'a esecutat sentenţa de moarte pronunţată de către comitetul esecutiv al partidei social-revoluţionare rusă contra Impĕratului Alecsandru II. Numĕroşĭ anĭ de tirănie sûnt în cât-va demn pedepsiţĭ. Comitetul esecutiv, care apără drepturile poporului rus se adresează la opinia publică din apusul Europei, pentru a justifica cele petrecute. Patrunsă de idealul omenesc şĭ al adevĕrului, partida revoluţionară rusă s'a oprit multĭ anĭ pe tĕrimul propagandei paciuice, pentru convinţiunea ei; activitatea ei n'a trecut nicĭ odată preste marginile, carĭ esistă în toate statele Europei fără escepţie pentru activitatea socială. Impuindu'şĭ sarcina de a lupta pentruca lucrătorul şĭ ţĭranul rus sĕ fie ridicat pe o treaptă mai înaltă de cunoscinţă, şĭ ca sĕ progreseze viaţa economică a poporului rus, — partida a trecut cu vederea presiunea politică şĭ nedreptatea, carĭ domniau în ţeara noastră şĭ nu s'a ocupat de cestiunile politice; şĭ pentru aceasta guvernul rus i-a multĭmit printr'o persecuţie barbară. Nu persecaţe isolate, ci sutimi şĭ mĭ sûnt torturate de moarte prin temniţe, în ocaşĭ şĭ în ocne, mulţĭ de familiĭ sûnt nimicite şĭ espuse misericĭ fără margini.

In acelaşĭ timp, guvernul rusesc înmulţia şĭ întărea birocraţia pânĕ la un grad de necredut, lăsând mână libĕrĕ domnicĭ desfrânărĭ. Sărăcirea, foamea, demoralisarea poporuluĭ prin esemplele inavţiloru ucaze — toate aceste unite cu o presie sînge înfiorătoare asupra spiritului poporului era resultatul urmărilor guvernului. Pretutindenĭ, în toate ţĕrile se ruinează persoange, fără nicĭ o motive aşa de nimic ca acĭ în Rusia; pretutindenĭ interesele poporului sûnt victima claselor dominoare, dar nicĭ o acestea nu se fălesc cu o cruzime şĭ un cinism mai mare, ca acĭ. Gonită, apăsată şĭ pusă în imposibilitate de a realisa ideile sale din causa condiţĭunilor domnitoare, partida revoluţionară a apucat cu încetul cu încetul calea luptei active contra guvernului, mărginindu-se numai de a se apĕra cu arma în mână contra agenţilor guvernului. Răspunsul guvernului la aceasta a fost pedeapsa cu moarte! A ajuns imposibil de trăit, şĭ n'a mĕs decât alegerea între pieire şĭ o cea fiică.

Despreţuind sistemul misericăilĭ a sclavilor, partida social-revoluţionară rusă s'a hotărît, orĭ sĕ peară, orĭ sĕ distrugă vechiul despotism de secolĭ, care năbuşia viaţa poporului rus. Cunoscînd mărimea misiunĭ sale, cunoscînd prejudeţul, pe care îl causează absolutismul ruesc, prejudeţiu, care nu atinge numai pe Rusia, dar pe lume ca întreagă, de asupra căreia stă ameninţător acest sistem — năbuşind dreptul, libertatea şĭ civilisaţia, — partida a luceput sĕ organiseze lupta contra bazelor despotismului care a lovit pe Alecsandru II este un singur episod al luptei. — Comitetul esecutiv este se hotărîesce, că cu orabilitate elementă raţionalile dăcă ţĭ-ne sĕ ţĭ-ne lege importanţa acestei lupte şĭ nu vor condamna modul, cum a fost condusă, de oare ce a fost provocată prin neomenia puternicilor rusescĭ, şĭ fîndcă pentru ruşĭ n'a mai remas altă cale, decât lupta sângeroasă.

20 Martie 1881.

Tipografia „Voinţa Poporului.“
Comitetul esecutiv.
(urmează a doua proclamaţĭune.)

Meditaţĭunĭ

(7 Urmare).

Dacă nu a putut, după cum îşĭ aplicase odinioară puterile sale, isbuti la acesta; acum şĭ le va încorda mai multĭ sprigiininduşĭe prin întărirea legămîntului dragostĭ frăţescĭ: — prin care de sigur şĭ 'şĭ va ajunge scopul.

Cu astfeliu de puterĭ şĭ în modul acesta vom înfinţa, voin conduce acum scoala adulţilor; le vom prepara învăţămîntul necesar şĭ îl-l vom împărtăşĭ.

Şĭ adecă:

Infinţarea şĭ conducerea scoalei de adulţĭ va fi încredinţată organelor competente ale scoaleĭ poporale.

Învăţămîntul acelei scoale îl vor prepara, propune şĭ împărtăşĭ după felul luĭ bărbaţĭĭ nostri inteligenţĭ de diverse specialităţĭ, precum:

Preoţĭĭ vor învăţa şĭ deprinde pe adulţĭ mai ales în credinţa şĭ faptele creştinescĭ; fi vor deştepta şĭ lumina şĭ în conoasceresa şĭ folosirea celor necesare pentru ei din istoria şĭ constituţiunea Bisericeĭ nostre;

Profesorĭĭ şĭ învăţătorĭĭ le vor împărtăşĭ cunoscinţe necesare din obiectele de învăţămînt ale scolastor ordinare, precum şĭ din învăţăturile despre tractarea copiĭ ş. a.;

Legistĭĭ: Advocaţĭ etc. cunoscinţe necesare din legea comunală ş. a.;

Medicĭĭ — cunoscinţe despre susţinerea şĭ promovarea sănătăţĭĭ ş. a.;

Diariştĭĭ — evenimente din lumea mare.

Şĭ aşa mai departe.*)

Materialul, ales şĭ primit în învăţămîntul acestei scoale, sĕ fie, pe cât se va puteĭ concret ori espres în formă concretă; desvoltat amănunt gradului desvoltărei intelectuale a ascultătorilor; propus în cantităţĭ şĭ prin cuvinte uşoare de cuprins, înţeles şĭ ţinut aminte, şĭ împărtăşit în mod atrăgătorĭu, miţcătorĭu.

Ori-care ascultătoare audită, numai îndeleguindu-o ascultătorĭĭ şĭ fiind prin ea mişcaţĭ la'nimă, se vor puteĭ interesa de ea; numai interesându-se de ea, o vor puteĭ stimă şĭ iubi; numai stimându-o şĭ iubindu-o, vor puteĭ susţĭ, a'şĭ-o lua de îndreptariu, şĭ numai ajunsă la demnitatea de povăţăturĭ şĭ îndreptătorĭu al lor: — le va puteĭ fă folositoare, întru a le suplini neajunsurile;

*) 8» înţelege de sine, că în comunele numai cu câte un preot şĭ un învăţătorĭu — va cădĕ toată sarcina asupra acestora.

Vor puţĭ fi totuşĭ şĭ acestĭ comune un aranc ori aiunsă de câte un bărbat inteligent din vre o comună mai mare şĭ îndeleiu cu câte o predegere publică mai atrăgătoare; apo din cînd în cînd şĭ de câte o adunare generală a Reuniunei învăţătorilor din acelaşĭ ţinut.

a le îndrepta scăderile şĭ a'şĭ aduce în stare a'şĭ spera greutăţile împrugerărilor, subcari gem.

Scoala noastră de adulţĭ va fi aşa dar un salon de lectură, esplicaţiune şĭ conversaţiune.

Propunătorĭĭ şĭ ascultătorĭ vor fi oaspeţĭ adunaţĭ acolo la petrecere Duminecă după ameadi cam dela 3—6 oare în luniile, care ge la nei numai este, a eşĭ omul, sĕ'şĭ petreacă sfărâ din casă la verdeaţă, cam dela 15 Septemvre pânĕ la 15 Martie.

Propunătorĭĭ amicĭ intimĭ, fidelĭ; frăţ cu toată dragostea şĭ sinceritatea unul cătră altul.

Propunătorĭĭ vu împărtăşĭ ascultătorilor învăţămînţĭ şĭ părerile sale; ya cerca apoĭ, sĕ vadă, dacă cele împărtăşite de el au putut intra în minte, au putut pătrunde în inima ascultătorilor, ca sĕ li-o mişce; va cere şĭ părerea şĭ statul Dumnealor, ca sĕ vadă, cum s'ar putĕ mai bine îndupleca voinţa cuiva, a pune acele învăţăturĭ în practică.

Asfeliu va prinde ascultătorĭĭ între altele, a'şĭ cunoasce şĭ simţĭ demnitatea sa de om, Creştin, Român, a-şĭ-o stima şĭ respecta el însuşĭ mai întâiu; a-o face aceasta şĭ cu privire la alţĭ oameni, pentruca şĭ acestia sĕ o facă apoĭ cu privire la el.

Invitarea oaspeţilor la petrecerea instructivă se va putĕ face mai bine prin Dumnealor luşĭ.

Şĭ adecă: Amicĭ şĭ rănîţĭ.

Parochia, topografice luată, scim, că se rămuresce în strade (uliţe). O parochie mai mare se imparte în mai multe uliţe. Casele îi sûnt numerisate.

In fie care uliţă se poate afla şĭ câte un tată de familie mai înţeleţĭorĭu, bărbat de încredere; acesta va fi denumit orĭ ales de invitatorĭu, şĭ se va numi Vătăşel.

Vătăşelul se va instrua din partea autorităţĭ scolastice, cum sĕ tractea cu oaparochienĭ din uliţa sa, ca sĕ le câştige dragostea şĭ încrederea, încât invitaţiunea făcută de el sĕ nu remănă neîncunuată cu succes. (Va urma.)

Procesul atentatului contra Ţarului.

(Incheiere.)

După un sfert de o oară se redeschide şedinţa. Procurorul general desvoltă dovedile şĭ mijloacele, ce are de invocat. El renunţă la un numĕr mare de martorĭ, renunţă la declaraţiunea lui Goldenberg, precum şĭ la doĭ esperţĭ în urma mărturisirei luĭ Şeljabov.

Apĕrătorĭĭ cer pe unii dintre martorĭĭ refuşaţĭ de procuror. Şĭ Şeljabov cere pe unii şĭ anume în modul următor: El declară, că a fost surprins de această renunţare la o mulţime de martorĭ, şĭ trebue sĕ se gândească mai întâiu. — Preşedintele: Ti las timp. — Şeljabov: Nu voiu împedeca cursul interogatoriului şĭ voiu numi câţiva martorĭ, pe carĭ vĕ rog a'şĭ asculta. Preşedintele declară, că ascuşaţĭ au dat o declaraţiune, prin care spun, că atentatul din urmă nu stă în legătură cu atentatele de pe căile ferate. Tribunalul se retrage spre a se consulta în această privinţă. După 20 minute revine şĭ preşedintele, pronunţă hotărîrea, că atentatele de la Alecsandrovsk, Moscova şĭ Charcov nu intră în desbatere şĭ că se vor asculta numai martorĭĭ numiţĭ de procuror şĭ de acusaţĭ. (Mare sensaţie în auditor: şedinţa se suspendă pentru 2 oare.)

Procesul poate sĕ se sfârşească câtă mai curênd. După procedura tribunalelor rusescĭ: interogatorĭĭ e foarte scurt, preşedintele e foarte mărginit în punerea întrebărilor, aşa că e vorba numai de acusaţĭ dacă voiesc sĕ răspundă sau nu. Toţĭ acusaţĭĭ s'au esprimat aşĭ foarte franc, au avut deplină libertate pentru a'şĭ mărturisĭ ideile. Sûnt acum 23 de martorĭ de ascultat, în loc de 63 şĭ 9 esperţĭ în loc de 11. Apĕrătorĭ şĭ procurorul vor avĕ trebuinţă de multĭ timp, apoĭ se va da cuvêntul din urmă acusaţĭlor, carĭ vor usa de el, mai cu seamă Şeljabov. E probabil, că, dacă nu se va ivĭ vr'un incident, procesul se va sfîrşĭ Sâmbătă.

La jurămêntul martorilor, care acĭ se face în presenţa preoţilor, acestia ţinurăĭ discursurĭ. Cu ocasia acesta în întîmplu, ce'şĭ-o spune fiecare din scie nicĭ-o vorbă rusească, aşa că ţinţĭ preşedintele trebuĭ sĕ ţie un discurs soldaţilor mahometanĭ. Apoĭ se depuse jurêmêntul pe evanghelie, biblie şĭ coran. La redeschiderea şedinţeĭ, 8 oare sara, începe interogatoriul martorilor. E de observat, că fost-ul Ţar begin în cuvêntul pentru acusaţĭ ca sĕ puie întrebărĭ martorilor. Primul martor este vizitiul Împĕratului. El descrie scena atentatului. Urmează căpitanul Koch, care descrie evenimentele după atentat, Şeljabov 'şĭ pune întrebărĭ în privinţa timpului şĭ modului cum a căduţ Împĕratul. Rusacov combate cu o voce slabă declaraţiunile acestui martor. Apĕrătorul Vukovski adresă martorilor întrebărĭ, apoĭ se mai citesce mărturiesa bolnavului colonel de poliţie Dworziţki. Acusaţĭĭ ascultă cu atenţiune. Doĭ Cerchezĭ din convoiul împĕratului descriu asemenea evenimentĭ dela 1 Martie; unul din aceştĭ e rănit. Acusaţĭ nu obiectează nimic. Felcerul, care a fost martor la atentat, recunoasce pe Rusacov şĭ declară, că el ţinea cova rotundă, alb, în mână. Şeljabov face obiecţiunĭ, ca şĭ când ar fi voit sĕ scape de Rusacov şĭ sĕ probeze că n'a fost amestecat la aruncarea bombei a doua. El cere o descriere amănunţată a celor ce s'au întêmplat după prima bombă, descrierea locului, unde a stat Împĕratul, unde a stat Rusacov. Martorul răspunde precis. Contra dispoziţĭunei martorului următor, Şeljabov ridică din nou obiecţiunĭ. El ţice, că au fost şĭ alţĭ oameni acolo. Lucrătorul Lazarov a fost cel dintîiu, care a pus mâna pe Rusacov. El confirmă purtarea liniştită a luĭ Rusacov, după comiterea faptului. Soldatul Marcarov recunoasce pe Rusacov; el amintesce, că după esplosia bombei a dona a căduţ în genunchi. Rusacov face o contra-observaţiune. Nisce oficerĭ de seriu cum a fost şĭ Ţarul Imperatul în sanie; unul ţice, că primele cuvinte ale Împĕratului au fost: „echipagiu.“ Următorul martor a fost întrebat dacă în adevĕr a esclamat după prima bombă: „Incă nu e timp sĕ lăudaţĭ pe Dumneţeu.“ Martorul afirmă. După aceea vin femeile la carĭ a locuit Rusacov, Heilman, Şeljabov, Mihailov şĭ Perovska, şĭ depun asupra modului de viaţă şĭ relaţiunilor acusaţilor. Directorul institutului de montanistică vorbesce despre viaţa şĭ studiile luĭ Rusacov în institut. Procurorul întreabă despre caracterul acusatului. Ultimul martor de aşĭ mărturiesce despre relaţiunile acusatului. Şeljabov şĭ Helfman nu ţin nĭ-o cercetare. Procurorul şĭ apĕrătorul Gherke pun întrebărĭ martorei. La 11 şĭ jumătate noaptea se închide şedinţa primei ziile.

27 Martie. La 11 oare şĭ un sfert se deschide şedinţa. Procurorul Maraviev cere sĕ se cetească protocolele constatărei faptului la locul atentatului, ale perchiziţĭĭor şĭ obiectelor găsite. Apĕrătorĭĭ cer citirea protocoalelor, citirea programului comitetului esecutiv, despre un fapt al luĭ Kibalicei, apoĭ despre stadiul de transiţiune al Zemstvilor. Acusaţĭ se arată ca şĭ eri multĭ calm. Şĭ urmărece cu atenţiune mersul desbaterĭ şĭ câteodată şĭ dau sfîrşitul acesteia de vinovaţĭ reciproc, şĭ de-a apĕra chiar pe unii din ceĭ morţĭ. Simţimêntul fanatic se manifestează adĭ mai multĭ la fie-care, şĭ mai cu samă ura, privirea trădătoare şĭ gura îndreptescînd a lui Şeljabov fac o impresiune neplăcută. Fie-care asistent este convins, că el e

individul cel mai periculos. Kibalcici voiesce a'şi arăta capacitatea sa tehnică. Urmează detaliuri de-ale interogatorului. Procesul devine acum interesant prin ascultarea esperţilor, afât în privinţa bombelor cât şi a minei din Sadovaja. Mai cu samă depoziţiile colonelului de geniu Feodorov şi maiorului general Moravinski, oferiră momente interesante. Mare sensaţie a făcut indisposiţia subită a acestui din urmă; e de mare importanţă citirea declaraţiunei ce a făcut inaintea tribunalului, care dovedesce o limicire estraordinare şi cunoscinţă de causă.

Acum se inceape interogatorul martorilor, mai cu samă în privinţa lui Mihailov, a împuşcatului Sablin şi femei Helfman. Toţi martorii recunosc pe Mihailov şi Helfman. Preşedintele ascultă pe Dwornik Bulatov, dacă Helfman locuia singură. Acela răspunde: care a venit mai târţiu de cât ea, dar care dispăru în curênd şi dênsa vêndu apoi mobilele. Suavarşin recunoasce în Helfman pe persoana care locuia cu Sablin. Sergejev descrie arestarea femei Helfman şi declară, că ea l'a oprit de a intra în a doua odae, dicênd că acolo se află lucruri periculose. Navrozki s'a împuşcat în momentul arestărei şi Helfman a chemat ajutor. Acusata se opune, dicênd că n'a cerut ajutor pentru Sablin ci un doctor. Martorul Reinbold istoriesce, că la arestarea 12 oare conspiratori, a auzit cuvintele: „ne predăm", apoi împuşcături şi strigătul: ajutor. La întrebarea Dr. Gherke, martorul spune că lângă cadavru se afla un revolver. Şeljabov întreabă pe martor dacă a fost în uniformă. Helfman acusă ţiarele, că au denaturat faptul. Sablin n'a tras în ea. Cu voce mişcată ea strigă; este urit a dice, că Sablin a tras asupra ei, viaţa unui om şi mai cu samă a unui camarad îi era scumpă. Doctorul Chartolari întreabă dacă e adevărat, că Mihailov după arestare a stat 10 minute nevinovat? Un martor, agent poliţienesc, afirmă că aşa este. El n'a avut ordin. După aceasta se ascultă mai multi martori în privinţa arestărei lui Mihailov şi în privinţa omorirei unui agent poliţienesc şi rănirei altora. Se arată revolverul, cu care s'a împuşcat Sablin, planurile şi notiţele aflate la domicilul lui, între cari corespondenţe din comuna Paris. Generalul Feodorov explică compositia bombelor, după adevăratul desemn, nu după cum l'a adus ţiarele. Helfman afirmă, că aceste au fost păstrate la locuinţa ei, Mihailov, că el le a pregătit şi Perovska, că au fost aduse la dênsa. Feodorov declară, că compositia lor e o invenţie nouă, originală, le declară de bine făcute şi explică gradul de acţiune. La întrebarea apărătorului Gerard, martorul declară că prepararea nitroglicerinului e grea, Kibalcici l'contradice, declarând că este mai puţin periculoasă de cât prepararea ierbei de puşcă şi că se poate prepara uşor în casă. Martorul spune că până la câţiva stângini are putere de a omori. Kibalcici adăogând, că au fost mulţi răniţi fiindcă a fost îmbulzală. Relativ la plan, Perovsca declară că a fost bine explicat. Helfman dice că n'a cunoscut această esplicaţiune şi nici nu scie cine a făcut planul. Rusacov dice că planul e al partidului, Şeljabov, că el l'a desemnat insă refusă de a'l esplica. Apoi se citesc nisce scrisori asupra corora acusaţii se esprimă cu mare reservă.

Urmează apoi interogatorul relativ la mina din strada Sadova. Generalul Feodorov vorbesce despre încercările cu dinamită. Kibalcici combate aserţia, că dinamita neagră are putere la esplosie. Feodorov declară că are mai mare putere de cât ori care alta. Şirocov pune despre arestarea Sofiei şi că ea ş'i-a oferit 30 ruble ca să o lase. Samoilov recunoasce pe Şeljabov ca un vizitator al prăvălieĭ lui Kobesov. Şeljabov combate acestă aserţie atât în ceea ce l' privesce pe dênsul cât şi pe Mihailov, declară că el a vorbit pentru închiriare, dar apoi nu s'a mai dus acolo de cât noaptea. Mihailov spune că el n'a fost vêzut nici odată în acea prăvălie, Şeljabov spune că a fost altă persoană, nici-de-cum Mihailov. Tribunalul va avè ocasie a vedè pe banca acusaţilor pe adevăratul visitator (Senzaţie). Şeljabov (continuând): In partidul nostru nu se ivesce patima beţiei sau alt viţiu, mai cu samă la persoane, cari au posturi atât de insemnate ca Kobesov. Martorul Kojelev declară, că lui i s'a comunicat un fel de bănuială dar nu i s'a permis să cerceteze. Aceasta o repetă şi al doilea martor: el a avut numai ordinul de a priveghia cu atenţiune. Martorul, general Muravinschi, e foarte mişcat. Cu o voce înnecată el spunea, că a primit ordinul de a visita cuartierul subt un pretext oare care. Se cer aparatele de aprins. Preşedintele declară că din causa periculului ele nu poţi fi arătate. — In urma se ascultă esperţii în privinţa minei. El spun că 2 persoane au trebuit să lucreze trei până la 4 săptămâni. Ei afirmă că lucrarea a fost raţională şi amintesc un instrument care sparge cărămida fără sgomot. Despre efectul esplosiei Feodorov declară, că s'ar fi făcut o groapă în formă de pălnie, de vr'o trei stânjini, casele din apropiere ar fi suferit puţin. Kibalcici spune că efectul ar fi fost numai local, şi nici persoanele de pe trotoar n'ar fi suferit. Echipagii şi convoiul ar fi suferit. El este în ceea ce priveşte şi constate mărimea efectului, ca se se vadă, că partida nu voiesce victime nefolositoare, ci se mulţumesce cu cele neapărat trebuincioase. (Senzaţie). Relativ la alte mijloace de convicţiune, procurorul amintesce o scrisoare a lui Rusacov către tatăl său, o broşură: Organisaţiunea asociaţiei lucrătorilor, programul ţiarului „Narodnaja Volja", precum şi o poesie a lui Rusacov. Procurorul mai amintesce manuscrisul: Pregătirea partidului, găsit la Perovska şi al unei broşuri: Lupta teroristică găsit la Kibalcici. La 5 oare 35 min. s'a ridicat şedinţa.

28 Martie. — Indată după deschiderea şedinţei de adţi, incepe procurorul acusaţiunea. Acesta caracterisarea acuzaţilor, cu care ocasie relevează greşelile femeescі, cu privire la acusate, procurorul face o schiţă istorică interesantă a desvoltărei partidei teroriste. El desvoltă sistemul ei şi dice, că este timpul ca să se rupă masca acestei bande pentru ca societatea şi inainte de toate Rusia se afle adevărul. Inceputul s'a făcut prin o propagandă pacinică, acest teren insă a fost părăsit de mult şi după punual şi revolver a urmat dinamita. Incă din 1876 s'a desbănat partida amicilor poporului de ceea a socialrevoluţionarilor. La 1878 s'a făcut o nouă partidă, partida teroristă, care se desvoltă şi hotărî să lucreze prin assasinatul politic. Această partidă caută numai resturnarea ordinei, membrii ei sunt insufleţiţi numai de setea de sânge şi ambiţiune. Ea lucrează subt pretext de a libera poporul, dar în ce abisuri arunca ea pe cei inşeliţi. Procurorul ostenit de un discurs de 6 oare trebue să se întrerupă. După o pausă de o jumêtate oară, el continuă cu descrierea tendenţelor periculoase ale programului social-revoluţionar, şi al „Narodnaja Voljei". Foarte ţionar, şi al „Narodnaja Voljei". Foarte interesante sunt esplicaţiunile sale relative la inclinaţiunea poporului rus spre subtilităţi. Citirea unor pasage din „Narodnaja Volja," produce sensaţie; apoi unele pasage din manualul teroriştilor. El aminti legătura internaţională, pe Pasanante, Nobiling, Moncasi şi uneltirile socialiştilor, cari fără îndoială stau în legătură cu partida social-revoluţionară din Rusia. După aceea, prin cuvinte mişcătoare descrinnd assasinatul, declară că acusaţii sânt vinovaţi şi cere cu o voce emoţionată pedeapsă legală pentru toţi. (Strigăte vii de aplause.) Procurorul e cu totul ostenit de discursul ce a ţinut mai bine de 7 oare.

In şedinţa de noapte vorbesc apărătorii. Ei atâng puţin terenul politic, invocând mai mult circumstanţe personale în favorul acusaţilor. Câteş 5 apărători au vorbit numai un ceas şi jumêtate. Acusaţii în tot cursul ţiilei n'au arătat nici cea mai mică emoţiune. După apărători ia cuvêntul Şeljabov. Intr'un discurs lung, el desvoltă din nou programul partidului. Observaţiunea, că el-e un adevărat Rus a fost primită cu fluerături, din partea auditorului. Apoi descrie partida şi posiţia sa în partid, nu atinge de loc insă crima, ce se impută. El surde la observaţia preşedintelui de a vorbi în cestiune. In fine dice, că voiesce să spuie tot ce are în suflet. In discursul seu de o oară apără şi pe Mihailov.

Rusacov vorbesce tot incet, consultându-se cu apărătorul. Mihailov vorbesce câteva cuvinte în favoarea sa amintind reua sa crescere. Vorbirea Iessei nu e de înţeles. Kibalcici se apără desvoltând părerile sale asupra dreptului omului şi principiile partidei teroriste. Sofia Perovsca vorbesce cu emoţiune, dar cu multă facilitate. Ea descrie relaţiunile sale cu partida şi cere să nu i se ia în considerare calitatea sa de femeie, ci să o condamne la moarte.

După cum ne-a anunţat deja firul telegrafic, toţi acusaţii au fost osânditi la moarte. „Resboiul"

Varietăţi.

* (Convocare.) In sensul corclusului adunărei generale al Reuniunei învêţătorilor români din ţinutul Sibiiului adus în şedinţa ţinută la 24 Aprilie st. n: 1880 în opidul Saliişte, adunarea generală a Reuniunei învêţătorilor acestui ţinut şi va ţinè şedinţele sale în Comuna liberă „Reşinari" acest an a 3-a zi de Paşci şi ţilele următoare. Acesta se aduce la cunoscinţa tuturor învêţătorilor din ţinutul Sibiiului cu îndrumarea, de a se presenta nesmintit la şedinţele acelei adunări.

Sibiiu 3/15 Aprilie 1881

Dela Presidiul Reuniunei învêţătorilor români gr. or. din ţinutul Sibiiului.

Pentru Dl. Preşedinte.

Nicolau Ivan
v. preşedintele reuniunei.

* (Statul de recruţi) dupăcum se plânge „Magy. Polg." din Cluj este foarte debil şi adaugă mai de parte că degenerând Ungurii şi pe viitor tot aşa ca până acum, va veni timpul mâne poimâne, când numai pe calea împrumutării se va putè da la miliţie numerul prescris de recruţi.

* (Seghedinul) şi toate oraşele din gur pânâ adi încă tot sunt amerintate de inundare. Aşa ne spun telegramele din 15 şi 16 Aprilie. Apa tot cresce şi troianurile incep a se rupe şi dărîma, mai ici mai colo incă lucrătorii cei mulţi numai scin unde se mai astupe.

* (Foamete.) Din comitatul Bereg în Ungaria s'a raportat în ţilele aceste, că peacolo şi în anul acesta foametea este la ordinarea ţilei şi că poporul se luptă cu miseria cea mai crâncenă. Ministrul a asignat 2000 fl. pentru pretura Bezekeny.

* (Imputare ungurească.) Jurnalul din Cluj „Ellenzék" luând în răfuială comitetul central pentru aranţiarea esposiţiunei române din Sibiiu face imputarea, pentruce se numesce această esposiţie românească. Pă-larta, cisma, masa, etc. dice el, cu un larţ, cisma, masa, etc. dice el, cu un larţ, obiectele de industrie în tot casul n'au naţionalitate.

* (Magharisarea numelor.) După cum dice „P. N." ministrul ung. de interne a intrăţi *statutele societăţii de maghiarisare*, carea are scopul: de-a inainta şi ajutora din conseiu de ţiinaţionale maghiarisarea în massă a numelor de familii nemaghiare, apoi de-a reşlăţi idesa accasta şi prin provincie infiinţând astfeliu de societăţi.

* (Semne anti-dualistice.) Cechii foarte multe bancnote nouê de 10 fl parte leau stampilat parte au scris peste mijlocul lor cuvintele cehice *„To platí deset Zlatyčk"* (valoreazâ 10 fl.) Banca filialâ din Praga primind aceste bancnote antidualistice a introbat la banca centrală din Viena, ce să facâ cu acele bancnote, insă pânâ acuma n'a primit nici un respus.

* (Drumul de fer al statului austriac.) Proiectul unui drum de fer român-bulgar-turc, destinat a lega drumul de fer al statului austriac cu Constantinopole, este pe aproape a se realisa. Această linie va pleca dela Craiova, va trece pe lângă Alesandria şi Sistov, aproape de Dunâre, şi dela Via-Sirnowa şi Balcani prin Eski-Saghra pânâ la junţiunea sa cu drumurile de fer turcesci. Capitalul necesar la construcţie se evaluează la 70 milioane franci. Linia va trece prin România, Bulgaria şi Rumelia. Banca din Paris şi Ţerile de Jos, este în capul sindicatului, care intreprinde construcţia acestor linii orientale. Negocierile intre această bancă şi guvernul bulgar în ceea ce privesce construcţia parcursului bulgar dela Sistova-Tărnova pânâ la frunteria balcanilor sânt prea inaintate. Banca din Paris, se silesce a incheia cu Bulgaria o convenţie asemenea ca cea terminată cu Serbia de dl Bontoux.

* (Veniturile căilor ferate române. Linia-Roman-Bucuresci-Verciorova.) Resultatele traficului acestei linii devin din ţi în ţi mai frumoase. Ultima săptămânâ, dela 26 Martie pânâ la 1 Aprilie st. n., s produs lei 228,479 faţâ cu 228,479 în aceeaşi perioadâ a anului precedent, adecâ un prisos de lei 109,125.

Totalul incassârilor, dela inceputul anului pânâ la 1 Aprilie atinge cifra de lei 2,856,258 sau plus de lei 392,295 faţâ cu incassârile din epoca corespondentâ a anului 1880.

* (Populaţia in Germania.) După cifrele oficiale ale ultimului recensiment sânt în imperiul german. 13 oraşe cu o populaţie de preste 100,000 locuitori şi anume: Berlinul, 1,112,385; Hamburg, 290,055; Breslau, 272,390; Munich, 229,343; Dresda, 220,216 Leipzig, 148,660; Colonia, 144,751; Koenigsberg 140,896; Frankfort la Main. 137,600; Hanovra, 122,860, Stutgart, 117,021; Dantzig, 108,549; Strassburg Alsacia, 104,051. Afarâ de aceste imperiul german are 99 oraşe numerând fie-care 20,000 locuitori şi mai mult.

* (Asilurile de noapte pentru sêraci dela Berlin.) Aceste asiluri sânt destinate a procura locuinţe de dormit acelora, cari n'au locuinţe şi li pune în posiţie a avè chiar de lucru. Cele două asiluri dela Berlin au primit în 1878—120,720 persoane din cari 106,185 bărbaţi şi 14,535 femei. Societatea s'a format în luna Decemvre 1869. De atunci pânâ astâţi chelteţile au fost de 201,222 marce (marca valoreazâ 60 cruceri) acoperite de capitalurile societăţii, care se ridică la 481,939 marce. Inainte de a se culca personele primite dobândesc o supă şi o bucată de pâne; a doua ţi de dimineaţâ o ceaşcă cu cafea şi o bucată de pâne albâ. Este oprit a

se întreba pe aceşti chiriaşi trecĕtori de nume, sau de locul venirei dar numai în casul, când a petrecut mai mult de 5 nopţi dea rândul, în asil, ceea-ce ar trece marginea permisă.

* (Telefonul în Elveţia.) Telefonul a cărui întrebuinţare e cu totul rĕspândită în Statele-Unite şi care de puţin timp s'a introdus la Londra şi la Paris, a pătruns şi în Elveţia. De vre-o trei luni se fac esperienţe prea interesante dela Geneva la Losana sub direcţia dlui A. d. Meuron ce representează pe lângă Elveţia societatea *Ben Telephone Company de New-York.*

* (O esperienţă cu dinamită) Cetim în Nowoje Wremja din Petersburg: Astă-ḑi, 17 (29) Martie, s'a esperimentat la poligonul de artilerie efectul dinamitei găsite în mina din strada „Micelor-grădini.“ O jumĕtate livră din această substanţă esplosibilă, închisă într'o cartuşă de hârtie prevĕḑută cu o capşulă galvanică a fost virită într'un obus de patru livre. Esplosiunea a fost aşa de tare ca şi o lovitură de tun şi obusul a sburat în mii de bucăţi, dintre care unele s'au îngropat în zăpadă şi cele-lalte au fost aruncate la o oare-care distanţă. După acest efect obţinut cu ajutorul unei jumĕtăţi de livră din substanţa esplosibilă găsită în mină, îşi poate închipui cine-va care ar fi fost consecenţele esplosiunei a celor două poduri adecă a unei cantităţi de o sută şese-ḑeci de ori mai considerabilă ce coprindea mina din strada „Micelor-Grădini!“

* (Telegraful în America.) Acest serviciu în America, este relativ mai productiv de cât în Europa. După rapoartele societăţei West-Union Telegraph dela 30 Iunie 1880, cu finele anului financiar, el a produs un câştig curat de 5 milioane dolari (1 dolar este 5 franci) la un capital de 41 milioane dolari. Câştigul curat pentru 14 ani, dela 1866 — 1880, trece de 40 milioane dolari. Corespondenţa anuală se rădică la 29,215,509 depeşe, care produc 12,782,894 dolari; ear cheltuelile la 6,948,956 dolari şi 5,833, 938 dolari câştig.

Societatea posedă 85,645 mile englese, (1 milă — 1600 metri) de linii telegrafice, cu 233,534 mile sârmă şi 9077 biurouri. Numai în ultimii ani ea a înfiinţat din nou 543 biurouri şi 22,000 mile linii.

Anul din urmă au fost espediate 4 milioane depeşi mai mult de cât anul espirat.

* (Armata beiului.) Forţele de uscat ale Tunisului se compun din două armate, una regulată, alta neregulată.

Armata regulată se compune din 7 regimente de infanterie (3,900 oameni); 4 baterii de artilerie (600 oameni); 1 escadron de cavalerie (100 oameni.)

Armata neregulată cuprinde 7,500 pedestri şi aproape 4,000 călări.

În total, 16,000 oameni de trupe, atât regulate cât şi neregulate·

Forţele de mare ale beiului sûnt representate printr'un aviso de 500 tone cu 8 tunuri şi de un vas de transport de 400 tone cu 2 tunuri.

Se construesce în acest moment la compania franceză pentru construcţiuni de năvi 2 mici monitoare pentru Tunis.

* (Un ceasornic, care se întoarce singur.) D. L. Sonderberg ceasornicar în Kopenhaga, a construit un ceasornic, care se întoarce el singur, prin mijlocul unui curent electric. Un electro magnet ţine continuu întins resortul ceasornicului, astfeliu, că mersul lui nu este supus la nici o întrerupere, afară numai, dacă ceasornicul sau bateria electrică ar fi derangeată. Nefiind un asemenea derangement, acesta ceasornic nu reclamă de cât observarea bateriei electrice odată sau de două ori pe an, şi mersul lui va fi esact şi neîntrerupt.

* (Telefonul şi parlamentul englez.) Post-office din Londra a pus la disposiţiunea membrilor parlamentului britanic un fir telefonic, care leagă domiciliul fie-cărui membru al Parlamentului cu sala de şedinţe. Această instalare a costat pe fie-care representant suma de 1,000 lei. Astfel deputaţii vor putĕ de acum înainte se urmărească desbaterile parlamentului fără a-'şi părăsi odaia, şi, când va fi trebuinţă, vor mai putĕ, întrerupe pe oratori şi face interpelăţii fără mare osteneală.

* (Un tir estraordinar) între campionul american, D-r Carver. şi D. Scott, Angles, s'a terminat la Acuariul regal din Londra, după ce a durat 10 ḑile. Cei doi concurenţi trebuiau sĕ tragă fie-care asupra a 10 mii globuleţe de sticlă aruncate în aer. După condiţiuni fie care a tras o mie de lovituri în fie-care sară. La finea ḑilei a noua fie-care din concurenţi stricase acelaşi numĕr de globuleţe, 8,789 din 9 mii.

În ultima ḑi, după 900 lovituri şi de alta erau din nou egali. S'a găsit în acel moment, că numai rĕmâneau de cât 100 globuleţe. Adversarii au convenit a sfârşi partida cu cele 100 globuleţe ce remâneau, împărţindu-le între ei. Anglesul Scott a greşit de 3 ori în timpul celor din urmă 50 lovituri, şi ast-fel Americanul Carver a câştigat.

Posta din urmă.

În şedinţa Camerei de ieri (3 Aprilie) ḑice „Resboiul“ s'a început votarea legei asupra străinilor, rĕmâind ca aḑi sĕ se facă votarea ei în total, de oare-ce a seară Adunarea nu mai era în numĕrul regulamentar. Legea a fost combătută de d-nii: N. Nicorescu, N. Ionescu şi Pantazi Ghica, şi susţinută de dnii: B. Maniu, G. Chiţu şi I. C. Brătianu. Prin disposiţiunile acestei legi libertăţile noastre încearcă o restringere cu atât mai mare cu cât după însuşi cuvintele dlui prim ministru, ea nu va fi aplicată numai asupra nihiliştilor sau socialiştilor, — dacă asemenea oameni vor veni în ţară, — ci şi asupra tuturor străinilor, ai cărora ochi nu vor plăcea guvernului. Va fi de ajuns, că cineva sĕ se strîmbe vre unui agent al puterei publice, pentru a fi îndată calificat de turburător al ordinei publice şi gonit din ţară cu familia lui fără nici o judecată, fără a'i permite ca sĕ se justifice, şi fără a'i arĕta măcar motivul espulsiunei.

Economic.

Sibiiu 15 Aprilie n. Pro hectolitră: Grâu: fl 7—8; grâu sĕcăreţ fl. 5.50—6.50; sĕcară fl. 5.40—5.80; Orz fl. 4.60—5;. Ovĕs fl. 2.30—2.50; Cucuruz fl 3 10—3.50; Mălaiu fl. 4.50—5; Cartofi fl 1.60—2.; Semênţă de cânepă fl. 5—6; Mazere fl. 9—10; Linte fl. 11—12; Fasole fl. 4.50—5. pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 13.; Slănină fl. 70—72 Unsoare de porc fl. 65—68.; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—34; Sĕu de luminări fl. 46—50; Luminări de sĕu 50 chilo fl. 50—56.; Săpun fl. 34—38, fên pro 50 chilo fl. 1.80—2: Cânepă pro 50 chilo fl. 25-30. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 44—46 cr.; Carne de viţel 45—55 cr. carne de porc 40—42 cr.; carne de berbece — cr.;— oauĕ 10 de 20 cr.

Mediaş, 14 Aprilie n. Pto hectolitră grâu fl 6.70—7.50; Grâu sĕcăreţ fl. 5.—5.70; Sĕcară fl 5.50—6. Ovĕs fl. 2.40—2.60; cucuruz fl. 3.—3.20 Sĕmênţă de cânepă fl.3.—·4; Fasole fl. 4.50—5; mazere fl. —.—.; Cartofi fl. 2.—2.50; Fên fl. 1.80—1.90; cel vechiu; cel nou fl. —.— Cânepă fl. 26-29 Slănină; 50-60 fl. pro 100 chilo: unsoare de porc fl. 70; Sĕu de luminări fl. 32—46; Spirt pro grad cr. 10; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc —48 cr. carne de viţĕl 50 cr.; carne de berbece —— cr.; oauĕ 8 de 10 cr. Şi têrgul de aḑi fu rĕu cercetat Timpul abia s'a mai desfăcut şi începe a se încălḑi.

Estras din foaia oficială Budapesti Közlöny.“

Licitaţiuni: în 12 Maiu şi 13 Iunie imob. lui Ioan Lucats în Braşov; în 11 Maiu şi 11 Iunie imob. lui Todorachie Cioca în Mociul de jos (trib. Braşov); în 17 Maiu şi 17 Iunie imob. Mariei Damian în Sighişoara (judec. cerc.); în 13 Maiu şi 15 Iunie pretensiunile active şi realităţile biserce greco-catolice din Chişfalău (trib. Alba-Iulia); în 9 Maiu şi 9 Iunie imob. lui Samoilă Lakatoş în Belen (judec. cerc. Sângiorz.); în 20 Maiu şi 20 Iunie imob lui Ioan Walther şi soţiei sale în Sighişoara (judec. cerc.); în 17 Maiu mobilele massei concursuale a neguţătorului Edmund Werner (trib. Alba-Iulia); în 30 Aprilie pretensiunile active ale massei concursuale după neguţătoriul Iuliu Novak în Alba Iulia (Iacob Halasz notariul public din Alba Iulia.)

Bursa de Viena şi Pesta

din 14 Aprilie 1881

	Viena	Pesta
Renta de aur	115.90	115.80
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	89.90	89.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	106 35	105.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	93.75	93.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	131.75	131.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.80	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	96.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .	96.80	97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .	96.80	96.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	95.25	95.7/8
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.45	78.05
Datorie de stat în argint . . .	78.15	79.—
Renta de aur austriacă	94.—	93.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.90	152.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	815.—
Acţiuni de credit austr. . . .	281.25	278.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	305.70	307.40
Sorţi unguresci cu premii . . .	—.—	116.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	111.—	110.25
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.53	5·55
Napoleon	9.31½	9.34
100 marce nemţesci	57.55	57.55
London (pe poliţa de trei luni) .	118.—	118.10

Nr. 88. ex. 1881. [44] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III Dupăpeatră-Valeasat, conform hârtiei Ven. Cons. arch. de dto 12 Martie Nr. 912 B. ex. 1881, neconcurênd nimenea la prima publicare, — se escrie a doua oară concurs până la 26 Aprile st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Dela 150 familii a 20 cr. 30 fl.
2. Venitul dela cimiteriu 10 fl.
3. Venitele dela epitrafil şi alte funcţiuni 140 fl. Suma venitelor 180 fl. v. a.

Doritorii de a concura la aceasta parochie trebue a'şi aşterne petiţiunile instruate cu documentele recerute în sensul „Statutului organic“ şi al regulamentului congresual din anul 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Brad (Hunyadmegye) până la terminul defipt.

Brad, 27 Martie 1881. v.

În conţelegere cu comitetul parochial.

N. I. Miheltianu m. p.,
protopresbiter.

. Nr2413—1881 [42] 3—3

EDICT.

Din partea scaunului orfanal al Sibiiului se aduce la cunoscinţă publică, că moara din jos cu 2 roate a comunei Răşinari, care a fost luat-o în arêndă reposata Dobră Maniu Droc se va da în cancelaria comunei Răşinari la 28 Aprilie a. c. st. n. la 9 oare a. m. în arêndă pe risicul lasamentului şi pe terminul dela 1 Maiu 1881 până la ultima Decemvre 1883. Voitorilor de a licita li se aduce aceasta cu acel adaus la cunoscinţă, că fie-care licitant are a depune un vadiu de 210 fl. şi că condiţiunile de licitaţiune se pot vedè atât la acest scaun orfanal, cât şi la oficiul comunal din Răşinari.

Sibiiu în 13 Aprilie 1881.

Din şedinţa scaunului orfanal comitatens.

Herbert,
preş.

Scos din gura morţii.

[29] 6—6

În Shawfort, cetate mică la Rochdale a trăit un om a cărui ocupaţiune era a curăţi gropile din cercurile minelor. El era tare şi puternic şi suporta strapaţele cele mai aspre, până când, ca cei mai mulţi de clasa sa, a pus provedinţa pe probă, supunêndu-se la mai mari opinteli decât era în stare sĕ supoarte ori-ce constituţie omenească.

Înainte cu doi ani bărbatul acesta căḑù jerfa unei boale, care constituţiunea lui o ruinase cu totul. Avisat până aci la tăria corpului seu şi la facultatea lui de a stărui pentru susţinerea sa şi a familiei sale, vedea acum sleindu-se isvorul subsistenţei sale şi puţinele sale cruţări, rodul laboarei sale, mistuindu-se spre a ţinè în depărtare de uşile sale pe lupul lipsei. Boalele una după alta îl încurcau mereu până ce amicul nostru devenise o naie hărbuită, încât abia mai putea schiopăta prin casă; suferia de năduşeli şi reumatism încât bietul om numai cu cea mai mare greutate abia mai putea respira.

Prea mândru ca se cerşască şi de altă parte serăcia estremă silindul sĕ ajungă la ce-va spre a'şi feri familia de moartea de foame, nisce amici binevoitori s'au îngrijit să'i câştige ocupaţiune uşoară (care acum o sevêrşesce o fetişoară mică). Ori cât de uşoară era ocupaţiunea aceasta, bărbatul, atât de puternic odinioară, a fost silit în urma neputinţei sale, desperat a renunţa dela dênsa. Lui i era mai cu greu de a mistuì hrana decât a o câştiga, de oare-ce organele lui de mistuire erau vătĕmate şi după aparenţă ruinate de tot. Durerile stomacului seu mai că nu se puteau descrie şi medicii nu erau în stare sĕ'l mântue de ele.

În starea aceasta tristă amicii sei îngrigiaţi i au trimis un pamflet mic, care distingea lăudând insuşirile cele bune ale estractului-Schäker pentru vindecarea dispepsiei şi a altor suferinţe inrudite cu aceastai Ca şi unul care când e aproape sĕ se înnece se atêrnă şi de un fir de paiu, bărbatul nostru bolnav se apucă şi de imbiarea ce i s'a făcut cu acest mijloc de vindecare. Va crede ori şi cine, că pacientul în timpul acesta devenise curat schelet; întrebuinţând estractul-Shäker a fost întors sănĕtăţei şi puterilor şi scos din gura morţii. Reumatismul şi astma (năduşala), efectele mistuirei aproape total distruse, au dispărut curênd, spre a nu se mai întoarce nici odată şi după ce au trecut vre-o câte-va luni bărbatul a fost în stare a se dedica earăşi ocupaţiunei sale şi a sevêrşi lucruri grele. Mai mult decât atâta, el continuà aceasta ḑi de ḑi, mai mult de douĕspreḑece luni după însănĕtoşarea sa.

Va admite ori cine, că această cură a fost foarte minunată şi pe lângă aceasta o cură care poate fi constatată, pentrucă magistrul de poste, sau ori care alt bărbat cu vaḑă din Shawforth poate confirma adevĕrul celor mai sus ḑise. Bărbatul din cestiune se chiamă Toma Briggs, în Peel Terrace, Shawforth la Rochdale în Englitera.

Casul de mai sus nu e isolat, pentrucă acelaşí estract a atins resultatele cele mai admirabile şi dacă cetitorii poftesc doveḑi sĕ'mi scrie şi le voiu trimite altele o sută, care de asemenea vor constata preţul estractului-Shäker.

Anul trecut, 1880, aproape fără de nici o anunţare în Englitera s'au vêndut mai un milion (1,000,000) de sticle din medicina aceasta; vênḑarea aceasta considerabilă a fost cu deosebire resultatul recomandaţiunilor din partea oamenilor, cari s'au folosit din întrebuinţarea acestei medecine şi cari cu recunoscinţă au făcut faptul cunoscut amicilor lor şi altora. Vênḑarea aceasta imensă nu s'a mai vĕḑut la altă medicină unde-va în vre-o ţeară în timp aşa scurt după întroducerea ei, de unde nici nu se poate conclude altfeliu decât cum este — că medicina posede merit veritabil.

În **Sibiiu** la **Aug. Teutsch,** farmacist.

Deposite în: **Braşov:** Ieremia Demeter, Frideric Steiner jun., Eduard Kugler; **Alba-Iulia:** Frölich Gyula; **M. Vásárhely:** Bernády Daniel **Cluj:** Ioan Biró; Nic de Széky; **Oradea-mare:** George Nyiri, Misericordiani; **Arad:** Ferd. Csaja; Mat. Rozsnjai: **Budapesta:** Ios. Török, strada regelui 7: **Caransebeş:** J. F. Müller: **Oraviţa:** A. C. Knobloch: **Verşeţ:** G. Bienerth, droguist, **H. M. Vásárhley:** Jul. Kiss.

Proprietariu **A. I. Withe;** *agentura principală* şi en gros pentru *Ungaria, Transilvania,* şi *Croaţia* la **Jos. v. Török,** farmacist strada regelui 12, în Budapesta.

Redactor respunḑĕtor: Nicolau Cristea.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.